

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Ректор

Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна

prof. Тетяна КАГАНОВСЬКА

2021 p.

ПРОГРАМА КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ ЗА ФАХОМ «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ, СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»

для здобувачів вищої освіти спеціальності

291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

освітньо-професійної програми

«Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»

другого (магістерського) рівня вищої освіти

(денна форми навчання)

ЗАТВЕРДЖЕНО:
на засіданні кафедри
туристичного бізнесу
та країнознавства

протокол № 2 від 21.09.2021 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:
Науково-методичною комісією
факультету міжнародних
економічних відносин та
туристичного бізнесу

протокол № 2 від 22.09.2021 р.

ЗАТВЕРДЖЕНО:
на засіданні Вченої ради факультету
міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу

протокол № 2 від 23.09.2021р

Програма комплексного атестаційного екзамену за фахом «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» для студентів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» галузі знань 29 «Міжнародні відносини» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Освітньо-професійна програма «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство».

Укладачі:

Парфіненко Анатолій Юрійович – кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Панасенко Ганна Сергіївна – кандидат політичних наук, доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Лиман Сергій Іванович – доктор історичних наук, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Сичова Вікторія Вікторівна – доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Баранова Валерія Вадимівна – доктор економічних наук, професора кафедри туристичного бізнесу та країнознавства факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу.

Загальні положення

Комплексний атестаційний екзамен – це комплексна перевірка програмних результатів навчання з фахових дисциплін, передбачених навчальним планом.

Проводиться для студентів 2 курсу денної форми навчання другого (магістерського) рівня вищої освіти в осінньому семестрі.

Програма комплексного атестаційного екзамену – це основний науково-методичний документ, що регламентує зміст атестаційного екзамену за фахом. Вона спрямована на забезпечення комплексного підходу до оцінки теоретичної, методичної та практичної підготовки студентів, виявлення ступеня їх підготовки до майбутньої самостійної професійної діяльності.

Мета програми – визначити обсяг і необхідний рівень теоретичних знань, одержаних практичних навиків і вмінь з профілюючих дисциплін за освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство».

Для успішного складання комплексного атестаційного екзамену за фахом студент має досягти відповідних програмних результатів навчання за освітньо-професійною програмою ««Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство» спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії».

Програмні компетентності за спеціальністю 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»:

ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

ЗК10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК11. Здатність планувати та управляти часом.

СК2. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо здійснення міжнародної та зовнішньополітичної діяльності.

СК3. Здатність аргументувати вибір шляхів вирішення завдань професійного характеру у сфері міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій, критично оцінювати отримані результати та обґрунтовувати прийняті рішення.

СК9. Здатність виявляти та аналізувати особливості розвитку країн та регіонів, сучасних глобальних, регіональних та локальних процесів, та місця в них України.

СК10. Здатність до самонавчання, підтримки належного рівня знань, готовність до опанування знань нового рівня, підвищення своєї фаховості та рівня кваліфікації.

Програмні результати навчання за освітньо-професійною програмою «Міжнародні відносини та регіональні студії: сходознавство»:

PH1. Знати та розуміти природу, джерел та напрямів еволюції міжнародних відносин, міжнародної політики, зовнішньої політики держав, стану теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики.

PH5. Збирати, обробляти та аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, світової політики та зовнішньої політики держав.

PH14. Оцінювати результати власної роботи і відповідати за особистий професійний розвиток.

Порядок створення, організації та роботи екзаменаційної комісії регламентується «Положенням про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної комісії для атестації здобувачів вищої освіти, які отримують ступінь бакалавра, магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра, спеціаліста, магістра) в Харківському національному університеті імені В.Н. Каразіна», «Положенні про організацію освітнього процесу в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна».

**КРИТЕРІЙ ОЦІНЮВАННЯ ПИСЬМОВИХ ВІДПОВІДЕЙ НА
КОМПЛЕКСНИЙ АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН ЗА ФАХОМ
«МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ, СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА
РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»**

Час виконання – 90 хвилин

УВАГА! У разі використання заборонених джерел студент на вимогу члена екзаменаційної комісії залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку.

Кожен білет складається з одного теоретичного питання, що передбачає розгорнуту відповідь, а також 40 тестових питань з однією правильною відповіддю.

За підсумками екзамену студент може набрати від 0 до 100 балів включно.

Складова екзаменаційного білету	Максимальна кількість балів
Теоретичне питання 1	20
Тести (40)	80 (2 бали за кожну вірну відповідь)

Шкала оцінювання

Набрана сума балів зі 100-балової шкали оцінювання переводиться в 4-х рівневу в такий спосіб:

Сума балів за всі види завдань	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

Критерії оцінювання відповіді на теоретичне питання	
Максимально нараховані бали	Параметри оцінювання
До 20	розгорнута, максимально повна відповідь, відсутні граматичні та лексичні помилки.
До 16	розгорнута повна відповідь, в якій бракує деякої інформації яка, проте, не має ключового значення, відсутні граматичні та лексичні помилки.
До 12	повна відповідь, в якій бракує деякої інформації яка, проте, не має ключового значення, наявні деякі граматичні та лексичні помилки.
До 8	відповідь в достатньому обсязі, допускається опущення певної частини інформації; наявні граматичні та лексичні помилки.
До 4	відповідь в мінімальному припустимому або в недостатньому обсязі, значна частина інформації пропущена або перекручена чи спотворена, наявні граматичні та лексичні помилки.

**ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
ЗА ФАХОМ «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ, СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ
ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»**

Завдання для комплексного атестаційного екзамену оформлюється у вигляді білетів із тестовими завданнями та теоретичним питанням, що передбачає розгорнуту відповідь з наступних дисциплін:

**ДИСЦИПЛІНА 1: МІЖНАРОДНО-ПОЛІТИЧНЕ
РЕГІОНОЗНАВСТВО**

*(теоретичне питання, що передбачає розгорнуту відповідь, а також
тестові завдання)*

Проблема інституціоналізації та самоназви міжнародно-політичного регіонознавства. Теоретичні основи аналізу регіональних аспектів міжнародних політичних відносин. Формування регіонального структурного рівня системи міжнародних відносин. Процеси глобальної регіоналізації в умовах постбіполярного світу. Міжнародні політичні регіони як продукт міжнародних взаємодій. Регіональна інтеграція та дезінтеграція як дві закономірності функціонування світової системи.

Глобалізаційні та регіоналізаційні процеси на різних етапах історичного розвитку. Сучасна глобалізація і регіоналізація. Соціально-економічні, політичні та культурні наслідки глобалізації для регіонів світу. Проект регіональної інтеграції як альтернатива глобалізації. Регіоналізація та регіоналізм.

Історичні форми європейської інтеграції в Давнину, Середні віки та Модернову добу. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси в Європі в ХХ ст. Сучасна регіональна підсистема міжнародних відносин в Європі. Інтеграційні процеси на пострадянському просторі.

Перша регіональна політична організації Америки – Панамериканський союз. Створення та діяльність Організації американських держав. Інтеграційні процеси в Південній Америці у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. МЕРКОСУР. Інтеграція північноамериканських держав у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. НАФТА.

Процеси політичної регіоналізації на Близькому та Середньому Сході. Створення та основні напрямки діяльності Ліги арабських держав. Військово-політичні організації регіону. Інтеграційні процеси в арабському світі другої половини ХХ ст. Процеси політичної регіоналізації в Африці. Створення та основні напрямки діяльності Організації африканської єдності (ОАЄ). Торгово-економічні регіональні об'єднання Африки. Процеси політичної регіоналізації в Азії та АТР. Створення та еволюція АСЕАН. Створення та діяльність АТЕС. Основні напрямки регіонального співробітництва в рамках ШОС.

Міжнародна діяльність політичних еліт і регіоналізація. Поняття міжнародної регіональної еліти. Міжнародна регіональна еліта як важливий елемент формування міжнародного регіону. Міжнародна діяльність політичних еліт Європи. Європейські політичні еліти і сучасний етап регіоналізації.

Особливості формування та міжнародної діяльності політичних еліт пострадянського простору.

Міжнародна діяльність політичних еліт Американського регіону. Процеси регіоналізації та інтереси політичних еліт країн Американського регіону в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст. Зміни в політичній системі і зовнішньополітичних доктринах політичних еліт латиноамериканських країн.

Міжнародна діяльність політичних еліт Близького і Середнього Сходу та Африки. Протистояння еліт за конфесійними, ідеологічними, національними ознаками. Фінансові та економічні інтереси нових політичних еліт регіону. Внутрішні та позарегіональні фактори у змінах режимів та політичних еліт.

Міжнародна діяльність політичних еліт Азії та АТР. Зміна пріоритетів політичних еліт провідних країн Азії в умовах постбіполярного світу. Демократизація політичних режимів Азії. Рівні регіональної взаємодії політичних еліт Азії і АТР на сучасному етапі. Основні суперечності міжнародних регіональних еліт на регіональному і глобальному рівні.

Типологізація регіональних рухів та регіональних політичних партій. Міжнародна діяльність регіонально-політичних партій зарубіжних країн. Міжнародна діяльність організованої злочинності в регіонах світу. Проникнення організованої злочинності в міжнародні політичні структури, вплив на прийняття стратегічних рішень. Сучасні регіональні політичні конфлікти. Вплив на хід і врегулювання міжнародно-політичних конфліктів сучасної системи міжнародних відносин. Українські землі в регіональних політичних процесах на різних етапах історичного розвитку. Україна в сучасних процесах макро- та мікрорегіоналізації. Відносини України та ЄС. Євроатлантична інтеграція України

ДИСЦИПЛІНА 2: МІЖНАРОДНІ СИСТЕМИ ТА ГЛОБАЛЬНИЙ РОЗВИТОК (тестові завдання)

Міжнародні системи як об'єкт наукового дослідження. Сутність і основні характеристики системності. Системні функції в науці. Структура міжнародних систем. Структурні рівні системи міжнародних відносин. Історичні типи міжнародних систем. Особливості довестфальського світоустрою. Вестфальська система міжнародних відносин. Віденська система міжнародних відносин. Версальсько-Вашингтонська система міжнародних відносин. Ялтинсько-Потсдамська система міжнародних відносин. Сучасна постбіполярна міжнародно-політична система

Поняття “глобальні проблеми сучасності” та їх класифікація. Історичні причини виникнення головних проблем сучасного світу. Класифікація глобальних проблем сучасності: соціально-економічні, політичні, екологічні, енергетичні, демографічні тощо. Проблема нерівномірності соціально-економічного розвитку країн і регіонів світу. Проблеми бідності, голоду, хвороб та міжнародний досвід їх подолання. Демографічні проблеми сучасності та етнічна міграція. Сутність, типологія, умови виникнення міжнародних конфліктів. Методи врегулювання міжнародних конфліктів. Управління та контроль над міжнародними конфліктами. Специфіка сучасних криз і участь

світової спільноти в їх врегулюванні. Історичне коріння і форми тероризму. Міжнародний тероризм як глобальне соціально-політичне явище. Міжнародне співробітництво в сфері протидії міжнародному тероризму та ідеологічному екстремізму. Екологічна криза як глобальна проблема. Проблема вичерпності природних ресурсів.

Теорії глобалізації. Сутність сучасної глобалізації. Динаміка цивілізаційних процесів. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси в сучасному світі. Проблема визначення національних інтересів України. Пріоритетні напрями зовнішньої політики України. Євроатлантичний вимір зовнішньої політики України. Суб'єкти, об'єкти та архітектура глобального управління. Вплив глобалізації на національну державу. Напрями розвитку національної держави в умовах глобалізації.

ДИСЦИПЛІНА 3: ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ПРИЙНЯТТЯ ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНИХ РІШЕНЬ (тестові завдання)

Державне управління у сфері зовнішньополітичної діяльності: сутність, об'єкт, предмет, мета, завдання, складові. Державно-управлінські рішення у сфері зовнішньої політики.

Національні інтереси. Національні цінності, національна ідентичність та їх взаємозв'язок з національними інтересами і цілями. Національна безпека, види та складові.

Експлікативні методи аналізу зовнішньої політики: контент-аналіз, івент-аналіз, когнітивне картирування, метод індикаторів та статистичні методи, методи мережевого аналізу. Завдання аналітичного забезпечення державного управління. Суб'єкти прийняття зовнішньополітичних рішень. Теорія прийняття зовнішньополітичних рішень: бюрократична теорія, концепції та теорії психологічних досліджень, комп'ютерне моделювання зовнішньополітичного процесу, теорія експертних оцінок.

Механізм, процес, рівні, моделі, чинники впливу (внутрішні та зовнішні, об'єктивні та суб'єктивні) прийняття зовнішньополітичного рішення. Центри впливу на зовнішню політику держави. Міжнародні конфлікти. Міжнародна криза. Специфіка прийняття зовнішньополітичних рішень у демократичних та недемократичних державах.

Державне управління забезпеченням національної безпеки України у зовнішньополітичній сфері. Проблеми національної безпеки в контексті гібридної війни. Організаційно-правовий механізм державного управління у сфері зовнішньої політики України. Закони України «Про Основні напрями зовнішньої політики України», «Про національну безпеку України», Стратегія національної безпеки України. Комpetенції вищих державних органів у сфері зовнішньої політики: Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Президент України, Міністерство закордонних справ. Посольства, місії, постійне представництво при міжнародних організаціях, консульства. Механізми імплементації зовнішньополітичних рішень в державному управлінні.

Стратегічне партнерство. Центри прийняття зовнішньополітичних рішень в Україні. Основні міжнародні партнери України.

Суб'єкти прийняття зовнішньополітичних рішень у міжрегіональному співробітництві в умовах глобалізації. ООН у системі міжнародних організацій. Рада Європи, Європейський Союз, ОБСЄ, НАТО тощо. Делегування функцій держави міжнародним та наддержавним організаціям. Міста, мега-міста, «глобальні міста» як міжнародні актори.

Нова кадрова політика, перехід від лінійної системи управління дипломатичною службою до функціональної. Координація державної політики в сфері європейської та євроатлантичної інтеграції.

ДИСЦИПЛІНА 4: ЗБРОЙНІ КОНФЛІКТИ ТА ПОЛІТИКА БЕЗПЕКИ В КРАЇНАХ АЗІЇ ТА АФРИКИ (тестові завдання)

Сутність, суб'єкти і предмет міжнародних конфліктів. Причини, типологія і функції конфлікту в міжнародних відносинах. Структура і процес розвитку міжнародних конфліктів. Еволюція наукових уявлень про міжнародні конфлікти від Давнини до сучасності. Особливості війн та конфліктів в Азії та Африці від Давнини до 1945 р. Збройні конфлікти в Азії та Африці у добу Холодної війни. Специфіка сучасних збройних конфліктів в країнах Азії та Африки. Посилення етнічного та конфесійного факторів у сучасних конфліктах. Гібридні й ассимістрічні види сучасних конфліктів. Проблема та основні тенденції розвитку міжнародного тероризму. Сучасні регулярні армії країн Азії та Африки, приватні військові компанії, незаконні збройні формування. Основні види озброєння, яке використовується в сучасних конфліктах в Азії та Африці. Способи врегулювання конфліктів та спільна політика безпеки. Роль міжнародних організацій у врегулюванні конфліктів. Прогнозування як складова процесу управління конфліктами.

Історичні корені та сучасний стан Близькосхідного конфлікту. «Арабська весна» та її наслідки в політиці безпеки країн Близького Сходу. Громадянські війни в Лівії, Ємені, Сирії та їх вплив на сучасні міжнародні відносини. Міжконфесійні та міжетнічні збройні конфлікти на території Іраку. Проблема створення незалежного Курдистану. Збройні конфлікти в країнах Середнього Сходу. Війна в Афганістані: історія і сучасний етап. Сучасні конфлікти в Східній Азії та її конфліктний потенціал. Міжетнічні та міжконфесійні конфлікти на території Китаю. Сучасний стан китайсько-тайванських відносин. Територіальні суперечки Японії з Південною Кореєю і РФ. Рівень конфліктної небезпеки в політичних відносинах двох Корей. Сучасні конфлікти в Південній Азії та її конфліктний потенціал. Міжетнічні та міжконфесійні конфлікти на території Індії. Сепаратизм в етнорегіонах Пакистану. Індійсько-пакистанські конфлікти. Проблема створення Тамільської держави і громадянська війна в Шрі-Ланці. Причини, хід та наслідки громадянської війни у Непалі 1996-2006 рр. Конфлікти в регіоні Центральної Азії та Закавказзя. Національна, конфесійна, соціальна, політична, економічна складові конфліктів в СНД. Сучасні конфлікти в Африці та конфліктний потенціал регіону. Етноконфесійний конфлікт у Судані. Конфлікт між Ефіопією й Еритреєю. Громадянська війна в Сомалі. Сучасні

конфлікти в Нігерії та ПАР. Громадянські війни в Анголі та Конго. Геноцид у Руанді та Бурунді.

ДИСЦИПЛІНА 5: МОДЕРНІЗАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ЕКОНОМІЦІ КРАЇН АЗІЇ ТА АФРИКИ (тестові завдання)

Економіка в структурі суспільства. Система економічних законів. Методи економічних досліджень. Поняття «світове господарство» та «світова економіка». Елементи системи світової економіки. Галузева структура світового господарства. Основні пропорції розвитку світового господарства. Стадії економічного росту національних економік. Доіндустріальна стадія розвитку світового господарства. Індустріальна стадія та її етапи. Постіндустріальна стадія.

Основні теорії та підходи до розуміння «модернізаційні процеси». Періодизація становлення теорії модернізації. Загальні характеристики модернізації. Моделі здійснення системної трансформації. Особливості і роль політичної модернізації в сучасних трансформаційних зрушенах. Модернізація, постмодернізація та демодернізація (неоархаїзация), як фактор виникнення транзитної, незавершеної ситуації цивілізаційних зрушень. Характеристика їх складових елементів.

Типи економічних систем у світі: країни з традиційною економікою, країни ринкового типу, країни з моделями змішаної економіки. Їх характеристика. Фінансово-кредитна система країн Азії та Африки. Система економічного управління та регулювання. Внутрішні відмінності економічного розвитку країн Азії та Африки.

Чинники формування національної економіки. Населення і трудовий потенціал. Формування ринку праці та його проблеми. Науково-технічні основи економіки країн. Науково-технічний потенціал в країнах Азії (Китай, Японія, Ізраїль, ОАЄ, Сінгапур, Катар, Кувейт).

Науково-технічний потенціал в країнах Африки (ЮАР, Туніс, Алжир, Ангола). Природно-ресурсний потенціал країн Азії та Африки. Економічна оцінка природних ресурсів країн Азії та Африки.

Міжнародні валютно-кредитні відносини. Поняття валюти і валютного курсу. Еволюція світової валютної системи. Валютна політика. Валютне законодавство. Валютне регулювання. Міжнародні валютно-кредитні інститути та їх місце на валютно-фінансовому ринку.

Фінансово-кредитна система країн Азії. Трансформація грошово-кредитної політики країн Азії. Система економічного управління та регулювання. Внутрішні відмінності економічного розвитку країн. Особливості економічного розвитку та загальна характеристика господарства. Податково-бюджетна політика країн Азії. Бюджетний дефіцит та державний борг. Інструменти державної зовнішньоекономічної політики та зовнішньоекономічні зв'язки. Сучасний рівень розвитку економіки країн Азії. Тіньова економіка та її вплив на економічну безпеку країн Азії.

Фінансово-кредитна система країн Африки. Трансформація грошово-кредитної політики країн Африки. Внутрішні відмінності економічного розвитку країн регіону. Система економічного управління та регулювання. Особливості економічного розвитку та загальна характеристика господарства. Податково-бюджетна політика країн Африки. Бюджетний дефіцит та державний борг. Інструменти державної зовнішньоекономічної політики та зовнішньоекономічні зв'язки. Сучасний рівень розвитку економіки країн Африки. Тіньова економіка та її вплив на економічну безпеку країн Африки.

Модернізація державного управління країн Азії та Африки в умовах глобальної інтеграції. Вплив на умови взаємовідносин між державами. Рівні, форми та засоби модернізації державного управління.

Постіндустріалізація як головна тенденція розвитку у сучасній світовій економіці. Інтернаціоналізація, глобалізація та транснаціоналізація господарської діяльності. Інтеграційні процеси в світовому господарстві. Глобальні проблеми світового господарства: екологічні виклики, міжнародна злочинність, нелегальна міграція, конфлікт цивілізацій та ін.

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ:

1. Теоретичні основи аналізу регіональних аспектів міжнародних політичних відносин.
2. Регіональний рівень системи міжнародних відносин
3. Сучасна глобалізація і регіоналізація. Проблеми, що породжуються глобалізацією.
4. Історичні форми європейської інтеграції в Давнину, Середні віки та Модернову добу.
5. Інтеграційні та дезінтеграційні процеси в Європі в ХХ ст.
6. Сучасна регіональна підсистема міжнародних відносин в Європі.
7. Інтеграційні процеси в Південній Америці у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.
8. Інтеграція північноамериканських держав в другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.
9. Процеси політичної регіоналізації на Близькому і Середньому Сході
- 10.Процеси політичної регіоналізації в Африці
- 11.Процеси політичної регіоналізації в Азії та АТР
- 12.Міжнародна діяльність політичних еліт Європи.
- 13.Міжнародна діяльність політичних еліт Американського регіону.
- 14.Міжнародна діяльність політичних еліт Близького і Середнього Сходу та Африки.
- 15.Міжнародна діяльність політичних еліт Азії та АТР
- 16.Міжнародна діяльність регіонально-політичних партій зарубіжних країн
- 17.Міжнародна діяльність організованої злочинності в регіонах світу
- 18.Сучасні регіональні політичні конфлікти
- 19.Українські землі в регіональних політичних процесах на різних етапах історичного розвитку.

20. Україна в сучасних процесах макро- та мікрорегіоналізації.
21. Економіка в структурі суспільства.
22. Система економічних законів.
23. Методи економічних досліджень.
24. Елементи системи світової економіки.
25. Галузева структура світового господарства.
26. Загальні характеристики модернізації.
27. Моделі здійснення системної трансформації.
28. Типи економічних систем у світі.
29. Фінансово-кредитна система країн Азії та Африки.
30. Внутрішні відмінності економічного розвитку країн Азії та Африки.
31. Чинники формування національної економіки.
32. Науково-технічний потенціал в країнах Азії.
33. Науково-технічний потенціал в країнах Африки.
34. Міжнародні валютно-кредитні відносини.
35. Міжнародні валютно-кредитні інститути та їх місце на валютно-фінансовому ринку.
36. Фінансово-кредитна система країн Азії.
37. Фінансово-кредитна система країн Африки.
38. Модернізація державного управління країн Азії та Африки в умовах глобальної інтеграції.
39. Інтернаціоналізація, глобалізація та транснаціоналізація господарської діяльності.
40. Інтеграційні процеси в світовому господарстві.
41. Глобальні проблеми світового господарства.
42. Напрями регулювання модернізаційних процесів у сучасному світі.
43. Основні теорії модернізаційних процесів.
44. Модернізація державного управління в контексті європейських інтеграційних процесів.
45. Основні принципи теорії постмодернізації.
46. Політика і суспільство в епоху постмодерну. Основні принципи соціополітичного розвитку постсучасного суспільства.
47. Міжнародні системи як об'єкт наукового дослідження.
48. Сутність і основні характеристики системності.
49. Структура міжнародних систем.
50. Історичні типи міжнародних систем.
51. Постбіполярна міжнародно-політична система
52. Поняття “глобальні проблеми сучасності” та їх класифікація.
53. Проблема нерівномірності соціально-економічного розвитку країн і регіонів світу.
54. Проблеми бідності, голоду, хвороб та міжнародний досвід їх подолання.
55. Демографічні проблеми сучасності та етнічна міграція.
56. Сутність, типологія, умови виникнення міжнародних конфліктів.

85. Особливості війн та конфліктів в Азії та Африці від Давнини до 1945 р.
86. Збройні конфлікти в Азії та Африці у добу Холодної війни.
87. Специфіка сучасних збройних конфліктів в країнах Азії та Африки.
Посилення етнічного та конфесійного факторів у сучасних конфліктах.
88. Гібридні й ассімітрічні види сучасних конфліктів.
89. Проблема та основні тенденції розвитку міжнародного тероризму.
90. Сучасні регулярні армії країн Азії та Африки, приватні військові компанії, незаконні збройні формування.
91. Основні види озброєння, яке використовується в сучасних конфліктах в Азії та Африці.
92. Способи врегулювання конфліктів та спільна політика безпеки. Роль міжнародних організацій у врегулюванні конфліктів.
93. Прогнозування як складова процесу управління конфліктами.
94. Історичні корені та сучасний стан Близькосхідного конфлікту.
95. «Арабська весна» та її наслідки в політиці безпеки країн Близького Сходу.
96. Збройні конфлікти в країнах Середнього Сходу. Війна в Афганістані: історія і сучасний етап.
97. Сучасні конфлікти в Східній Азії та її конфліктний потенціал.
98. Міжетнічні та міжконфесійні конфлікти на території Китаю.
99. Сучасні конфлікти в Південній Азії та її конфліктний потенціал.
100. Конфлікти в регіоні Центральної Азії та Закавказзя.
101. Сучасні конфлікти в Африці та конфліктний потенціал регіону.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Конституція України: Закон України прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 № (із змінами внесеними згідно із Законами ... № 2680-VIII від 07.02.2019. Відомості Верховної Ради. 2019. № 9. Ст. 50.
2. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики: Закон України від 1 липня 2010 року № 2411-VI із змінами, внесеними згідно із законами № 2469-VIII від 21.06.2018. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2411-172>.
3. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 31. Ст.241.
4. Про Раду національної безпеки і оборони України: Закон України 5 березня 1998 року № 183/98-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 35. Ст. 237.
5. Стратегія національної безпеки України: затверджена Указом Президента України від 26 травня 2015 р. № 287. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/287/2015#n14>
6. Агаєв Н. А. Сучасний тероризм – причини і прояви / Н. А. Агаєв, М. О. Карпов, О. Ф. Хміляр, В. В. Єфімова. К. : Молода нація, 2005. 110 с.
7. Бакуменко В.Д., Руденко О.М., Туча В.В. Механізми імплементації політичних рішень в державному управлінні: монографія. Київ: АМУ, 2015. 184 с.
8. Барыгин И.Н. Международное регионоведение. Учебник для вузов / И. Н. Барыгин. СПб.: Питер, 2009. 380 с.

9. Барышников Д. Н. Конфликты и мировая политика / Д. Н. Барышников. М.: АСТ, 2008. 384 с.
- 10.Барышников Д. Н. Конфликты и мировая политика / Д. Н. Барышников. М.: АСТ, 2008. 384 с.
- 11.Бебик В. М. Сучасна глобалістика: провідні концепції і модерна практика / В. М. Бебик, С. О. Шергін, Л. О. Дегтерьова. К.: Університет «Україна», 2006. 208 с.
- 12.Берталанфи Л. История и статус общей теории систем / Л. Берталанфи // Системные исследования. М., 1979. С.20–38
- 13.Бжезинский З. Выбор: мировое господство или глобальное лидерство. Москва: Международные отношения , 2005. 288 с.
- 14.Блищенко В. И. Региональные конфликты и международное право (вторая половина XX - начало XXI века: Учебное пособие / В. И. Блищенко, М. М. Солнцева. М.: «Издательский дом "Городец"». 2005. 495 с.
- 15.Бусыгина И.М. Политическая регионалистика: Учебное пособие / Бусыгина. М.: МГИМО ; РОССПЭН, 2006. 280 с.
- 16.Вагурин В. А. Синергетика эволюции современного общества / В. А. Вагурин. Луганск: Копицентр, 2005. 200 с.
- 17.Василенко И.А. Политические переговоры: учеб.пособие / И.А. Василенко. М.: Инфра-М, 2010. 396 с.
- 18.Видясова М. Ф. Политический ислам в странах Северной Африки / М. Ф. Видясова, В. В. Орлов. М.: Издательство МГУ, 2008. 512 с.
- 19.Воронов І. О. Глобалізація і політика: реалії і перспективи соціальних трансформацій / І. О. Воронов. К.: Генеза , 2004. 287 с.
- 20.Воскресенский А. Д. Практика зарубежного регионоведения и мировой политики: Учебник / А. Д. Воскресенский, В. Я. Белокреницкий, А. А. Байков, А О Ермолаев. М. : Издательство "Магистр" ; ООО "Научно-издательский центр ИНФРА-М", 2016. 560 с.
- 21.Восток/Запад: Региональные подсистемы и региональные проблемы международных отношений. Уч. пособ. / Под ред. А.Д. Воскресенского. М.МГИМО; РОССПЭН, 2002. 528 с.
- 22.«Гибридные войны» в хаотизирующемся мире ХХІ века /Под ред. П.А.Цыганкова. М.: Изд-во Моск. ун-та, 2015. 384 с.
- 23.Глазунов В. В. Олигархические трансформации / В. В. Глазунов. Запорожье: КПУ, 2011. 363 с.
- 24.Глобалізація і безпека розвитку : кол. моногр. / О. Г. Білорус, Д. Г. Лук'яненко та ін. ; за ред. О. Г. Білоруса. К., 2001. 773 с.
- 25.Глобалізація і сучасний міжнародний процес: монографія / за заг. ред. Б. Гуменюка і С. Шергіна. К. : Університет «Україна», 2009. 508 с.
- 26.Глобалізація. Регіоналізація. Регіональна політика. Луганськ: Альма-матер, Знання, 2002. 664 с.
- 27.Глобальна та національна безпека : підручник / за заг. ред. Г. П. Ситника. К. : НАДУ, 2016. 764 с.

- 28.Егорин А. З. Арабский Восток в борьбе за обновление (Ливия, Египет, Сирия). Хроника событий, 2012-2013 гг. / А. З. Егорин. Казань: Изд-во Казанского ун-та, 2015. 352 с.
- 29.Емельянов А. Л. Постколониальная история Африки южнее Сахары : учеб. пособие / А. Л. Емельянов. М.: МГИМО-Университет, 2012. 492 с.
- 30.Європейська інтеграція України: політико-правові проблеми / [за ред. В. П. Горбатенка]. К.: ТОВ “Вид-во “Юридична думка”, 2006. 332 с.
- 31.Жовква І.І. Процес прийняття зовнішньополітичних рішень в Україні: навч.-метод. посіб. Київ: Дипломатична академія України при МЗС України, 2013. 104 с.
- 32.Звягельская И. Д. Специфика этнополитических конфликтов и подходы к их урегулированию: Учебное пособие / И. Д. Звягельская. М.: Навона, 2008.160 с.
- 33.Звягельская И. Д. Специфика этнополитических конфликтов и подходы к их урегулированию: Учебное пособие / И. Д. Звягельская. М.: Навона, 2008.160 с.
- 34.Золотарев О.А. Межэтнические и межконфессиональные конфликты. Этнополитические проблемы безопасности / О. А. Золотарев. М., 2000. 234 с.
- 35.История стран Азии и Африки после Второй мировой войны / ред. С. И. Лунев. М. : Юрайт, 2016. Ч. 1. 427 с.; Ч. 2. 255 с.
- 36.Іваницька О. П. Зовнішня політика країн Західної Європи та Північної Америки у постбіполярний період (1990-і – 2000-і роки): Навч. посіб / О.П. Іваницька. К.:Видавничий Дім «Слово», 2012. 720 с.
- 37.Історія європейської інтеграції: фази, результати, досягнення. Політичні виклики для ЄС : навч.-метод. посіб. / за заг. ред. В. А. Мандрагелі, Л. А. Шереметьєвої ; уклад.: К. К. Баранцева, О. І. Пошедін, Л. А. Шереметьєва ; пер. Л. А. Шереметьєвої. К. : НАДУ, 2016. 116 с
- 38.Калдор М. Новые и старые войны: организованное насилие в глобальную эпоху / М. Калдор. М.: Изд-во Института Гацдара, 2016. 416 с.
- 39.Капітоненко М. Міжнародні конфлікти / М. Капітоненко. К.: Либідь, 2009. 352 с.
- 40.Капітоненко М. Міжнародні конфлікти / М. Капітоненко. К.: Либідь, 2009. 352 с.
- 41.Карпович, О. Г. Глобальные проблемы и международные отношения / Карпович О. Г. М. : ЮНИТИ-ДАНА Закон и право, 2015. 503 с.
- 42.Козырев. Г. Политическая конфликтология : учеб. пособие / Г. Козырев. М.: Издат. дом «Форум», 2012. 430 с.
- 43.Конфликты на Востоке: этнические и конфессиональные / Под ред. А.Д. Воскресенского. М.; Аспект пресс, 2008. 512 с.
- 44.Конфликты на Востоке: этнические и конфессиональные / Под ред. А.Д. Воскресенского. М.; Аспект пресс, 2008. 512 с.
- 45.Копійка В.В. Європейський Союз: Історія і засади функціонування: Навч. посіб. 2-ге вид., виправ. і доп. / Копійка В.В., Шинкаренко Т.І. К., 2012. 759 с.

46. Косов Ю.В. Политическая регионалистика / Ю. В. Косов, В. В. Фокина. СПб.: Питер, 2009. 192 с.
47. Кулагин В. М. Современная международная безопасность / В. М. Кулагин. М.: КноРус, 2012. 432 с.
48. Кулматов К. Н. Региональные аспекты международных отношений / К. Н. Кулматов, А. В. Митрофанова. М.: Восток-Запад, 2010. 536 с.
49. Ланцов. С. Политическая конфликтология : учеб. пособие / С. Ланцов. СПб: Питер, 2008. 319 с.
50. Лебедева М.М. Мировая политика в XXI веке: акторы, процессы, проблемы / М. М. Лебедева. М.; МГИМО Университет, 2009. 142 с.
51. Лебедева О. История возникновения института публичной дипломатии в России. URL: <https://interaffairs.ru/jauthor/material/1438>
52. Леонова О. Г. Политическое регионоведение. Учебно-методическое пособие / О. Г. Леонова. М.: МГУ, 2011. 83 с.
53. Лунев С. И. Индийская цивилизация в глобализирующемся мире // Мировая экономика и международные отношения. 2003. № 3.
54. Лунеев В. В. Преступность XX века: мировые, региональные и российские тенденции / В. В. Лунеев. М., 2005. 912 с.
55. Мандрагеля В. А. Причини та характер воєн (збройних конфліктів): філософсько-соціологічний аналіз: Монографія / В. А. Мандрагеля. К.: ЄУ, 2003. 570 с.
56. Манжулина О. Основы эффективности [Електронний ресурс]. Стратегия России. № 3. 2006. URL: <http://sr.fondedin.ru>
57. Медведев Н. П. Политическая регионалистика: Учебное пособие / Н.П. Медведев. М.: Альфа-М, 2005. 447 с.
58. Міжнародні інтеграційні процеси сучасності / А. С. Філіпенко, В. С. Будкін, М. А. Дудченко та ін. К.: Знання України, 2004. 304 с.
59. Міжнародні системи і глобальний розвиток : підручник / Кер. авт. колективу О.А. Коппель; за ред. Л.В. Губерського, В.А. Манжоли. К: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2008. 606 с.
60. Міжнародні системи і глобальний розвиток. Підручник / за ред. Л. В. Губерського, В. А. Манжоли. К., 2008. 606 с.
61. Мюрдал Г. Современные проблемы «третьего мира» / Г. Мюрдал. –М., 1972.
62. Никитин А.И. Конфликты, терроризм, миротворчество / А. И. Никитин. М.:Навона, 2009. 232 с.
63. Никитин А.И. Международные конфликты: вмешательство, миротворчество, урегулирование: ученик / А.И. Никитин. М.: Аспект Пресс, 2017. 384 с.
64. Никитин А.И. Международные конфликты: вмешательство, миротворчество, урегулирование: ученик / А.И. Никитин. М.: Аспект Пресс, 2017. 384 с.

65. Одінцова Г.С., Дзюнзюк В.Б., Мельтюхова Н.М. та ін. Теорія та історія державного управління: навч. посіб. Київ: Видав. дім «Професіонал», 2008. 288 с.
66. Орлова Т. В. Сучасна політична історія країн світу. 2-е вид., доп. і переробл. Київ; Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2017.
67. Полтерович В. Гипотеза об инновационной паузе и стратегия модернизации // Вопросы экономики. – 2009. – № 6.– С. 4-23.
68. Практика зарубежного регионоведения и мировой политики / Воскресенский А. Д., Байков А. А., Белокреницкий В. Я., Ермолаев А.О. М.: Магистр: ИНФРА-М, , 2016. 560 с.
69. Проскуріна О.О. Політична конфліктологія / О.О. Проскуріна, О.І. Ладига, Л.І. Ладига. Луганськ: ЛНУ ім. Т. Шевченка 2012. 359 с.
70. Пряхин В.Ф. Региональные конфликты на постсоветском пространстве: (Абхазия, Южная Осетия, Нагорный Карабах, Приднестровье, Таджикистан) / В. Ф. Пряхин . М.: ООО «Издательство ГНОМ и Д». 2002.312 с.
71. Регіональна політика: методологія, методи, практика / Відп. ред. М. І. Долішній. Л.: ІРД НАНУ, 2001. 720 с.
72. Регіональний портрет України / С. А. Горобчишина, Т. В. Колосова, М. В. Лациба та ін. К.: УНЦПД, 2003. 336 с.
73. Ситник Г.П. Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади): підруч. Київ: НАДУ, 2012. 544 с. URL: ktri.kpi.ua/wp-content/.../Derzhavne-upravlinnya-u-sferi-natsionalnoyi-bezpeki.pdf
74. Соснін О.В. Сучасні міжнародні системи та глобальний розвиток (соціально-політичні, соціально-економічні, соціально-антропологічні виміри): Навчальний посібник / О. В. Соснін, В. Г. Воронкова, О.Є. Постол. К.: Центр навчальної літератури, 2015. 556 с.
75. Стецюк Н. М. Аналіз та прогнозування зовнішньої політики: навч.-метод. посіб. для підготовки фахівців напряму 0302 “Міжнародні відносини”, зі спеціальності “Міжнародні відносини” освітньо-кваліфікаційного рівня 7.030201 “Спеціаліст” (денна форма навчання). Івано-Франківськ, 2013. 53 с
76. Структурна модернізація економіки: прогнозні сценарії та перспективи розвитку регіону: колективна монографія / за заг. ред. д.е.н., проф. Шарко М.В. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2018. 338 с.
77. Суліма Є. М. Глобальний соціальний порядок постіндустріалізму: Вид. 2-е, допов. / Є. М. Суліма. К.: Генеза, 2004. 336 с.
78. Туровский Р.Ф. Политическая регионалистика: учеб. пособие для вузов / Р.Ф. Туровский. М.: Изд. дом ГУ ВШЭ, 2006. 780 с.
79. Удовик С.Л. Глобализация: семиотические подходы. К.: Ваклер, 2002.
80. Фомін, С.С. (2015) Економічна модернізація в країнах Східної Азії на прикладі Японії, Південної Кореї та Китаю. Цивілізаційні чинники

- світобудови: джерела походження, потенціал взаємодії та виміри конструктивізму (країни Азії та Африки). Збірник наукових праць. с. 26– 33.
81. Шанхайская организация сотрудничества: к новым рубежам развития / Сост.: А.Ф. Клименко. М.: Ин-т Дальн. Вост., 2008. 400 с.
82. Ширяев Б. А. Внешняя политика США. Принципы, механизмы, методы. Санкт-Петербургский гос. ун-т. Кафедра международных отношений. 2-е изд. Санкт-Петербург: Издательство С.-Петербургского ун-та, 2007. 442 с.
83. Экологические проблемы стран Азии и Африки. Москва: Аспект Пресс, 2012.
84. Юськів Б. М. Глобалізація і трудова міграція в Європі: Монографія / Б. М. Юськів. Рівне: видавець О. М. Зень, 2009. 479 с.
85. Яровой Г. Регионализм и трансграничное сотрудничество в Европе / Г. Яровой. СПб.: Норма, 2007. 280 с.
86. How Korea supports Social Enterprise and What Policy Makers Can Learn. May 16th, 2016. URL: <http://www.socialenterprisebuzz.com/2012/08/14/how-koreasupports-social-enterprise-and-what-policy-makers-can-learn/> (Last accessed 17 August 2018).
87. Richardson R., Marques P, and Morgan K. Smart specialisation for regional innovation: Social Innovation for an Age Friendly Society. SMARTSPEC: Work Package 2: D2.2. URL: <https://orca.cf.ac.uk/78212/1/smartspec%20for%20an%20age%20friendly%20society.pdf>. (Last accessed 17 August 2018).

Завідувач кафедри
туристичного бізнесу
та країнознавства

к.і.н. доц. Анатолій ПАРФІНЕНКО